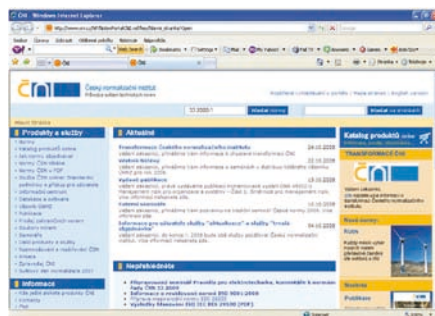

Od 1. ledna 2009 budou technické normy „téměř zdarma“

To, co se ještě před několika měsíci zdálo jako sen, se stává skutečností. Už je to tak: veškeré české technické normy budou od 1. ledna 2009 „téměř zdarma“.

Ono „téměř zdarma“ je však třeba blíže specifikovat. Jde o zpřístupnění všech platných ČSN (včetně TNI) v certifikovaném elektronickém formátu PDF a umožnění individuálního tisku každému podle pravidel zaregistrovanému zájemci, a to za dále uvedených cenových podmínek.

V praxi to znamená, že zájemce musí mít připojení k internetu. To je základní podmínka, protože ač bude i nadále zachována možnost nákupu tištěných ČSN, budou nesrovnatelně dražší než jejich elektronická podoba i s možností vlastního tisku (i když i papírové ČSN by měly být od 1. 1. 2009 levnější než doposud).

Přístup ke všem platným ČSN (tedy nejen ČSN týkajícím se elektrotechniky) v elektronické podobě prostřednictvím internetu pro jednoho uživatele má stát 1 000 Kč na dvanáct měsíců. Tato cena se týká **pouze čtení**, tedy bez možnosti tisku jednotlivých ČSN. Bude-li mít uživatel zájem si ČSN i **vytisknout**, zaplatí maximálně 3 500 Kč. Tato cena pro individuální čtení i tisk umožní během oněch dvanácti měsíců si vytisknout neomezený počet stran ČSN – přeženu-li to, tak klidně i 10 000 stran. Při tisku do 50 stran to bude 1 500 Kč a do 200 stran 2 500 Kč. Domnívám se, že pro elektrotechniky bude výhodná cena s neomezeným počtem stran tisku norem, tj. 3 500 Kč za dvanáct měsíců.

Uvedené ceny budou stanoveny závazně cenovou vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (bude se vlastně jednat o prováděcí vyhlášku k zákonu č. 22/1997 Sb. v platném znění).

Pokud jde o pravidla registrace, tak ta budou zveřejněna na serveru ČNI (www.cni.cz),

Jan Lojkásek, člen Rady pro technickou normalizaci, IN-EL, spol. s r. o.

resp. vzhledem k tomu, že ČNI bude k 31. 12. 2008 zrušen, tak na serveru ÚNMZ (Úřadu pro technickou normalizaci měření a státní zkušebnictví – www.unmz.cz). V praxi to bude zřejmě fungovat obdobně jako registrace platících zákazníků na serveru IN-EL (www.in-el.cz). To znamená, že po vyplnění a odeslání příslušné objednávky na ÚNMZ obdrží zájemce fakturu na částku závisající na objednaných službách (tj. buď jen přístup k ČSN pro čtení, nebo přístup k ČSN pro čtení včetně individuálního tisku). Po jejím uhrazení obdrží individuální přístupové heslo, které bude platné po dobu dvanácti měsíců a bude opravňovat uživatele k využívání zaplacených služeb.

To je zřejmě pro elektrotechniky nejdůležitější část této informace.

Co tato nová služba přinese elektrotechnikům a jak může změnit jejich práci?

Jednak, a to je zřejmě to nejvýznamnější, podstatně sníží jejich finanční náklady. Zejména u živnostníka, který trvale nezaměstnává žádného dalšího pracovníka a doposud ČSN týkající se jeho činnosti poctivě nakupoval, se tato úspora projeví nejvíce.

Elektrotechnici, kteří často pracují v terénu – jedná se zejména o revizní techniky, ale i projektanty, budou moci dost radikálně změnit (a zefektivnit) svoji činnost. Využitím bezdrátového připojení svého notebooku k internetu budou mít kdykoliv přímo na stavbě nebo v revidovaném objektu k dispozici text potřebných ČSN. Tento styl práce budou moci samozřejmě využít i elektrotechnici při jiných činnostech.

Zpřístupnění ČSN by mělo vytvořit podmínky pro zvýšení kvality veškerých činností elektrotechniků. Otázkou zůstává, kolik z nich tuto možnost využije. Nedělám si iluze, že od 1. ledna 2009 jako mávnutím kouzelného proutku všichni živnostníci a firmy podnikající v oborech elektro začnou ke své činnosti využívat technické normy. Obávám se, že valná většina těch, kteří byli doposud zvyklí pracovat bez toho, že by cítili potřebu sledovat vydávání nových ČSN týkajících se jejich činnosti, studovat je a posléze je i využívat ve své odborné praxi, zůstanou i nadále u tohoto stylu práce. Nicméně alespoň argumenty typu „normy nevyužívám a nekupuji je, protože jsou drahé“ přestanou platit.

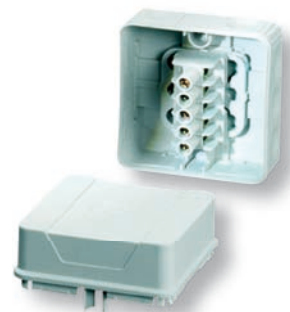
Rychlá snadná montáž

Kabelové krabicové rozvodky s pružnými membránami ve dně a ve stěnách rozvodky

Použití:

- Krytí IP 55.
- Zkouška žhavou smyčkou podle IEC 60 695-2-11: 750°C, těžce hořlavé, samozhášivé.
- Není nutný žádný nástroj pro děrování vývodky.
- Víko rozvodky je jednoduše odnímatelné.

Jak se s námi spojíte?

Hensel, s.r.o.
Bezděkov 1386,
413 01 Roudnice nad Labem
Tel.: +420 416 828 111
Fax: +420 416 828 222

E-mail: odbyt@hensel.cz
<http://www.hensel.cz>

>>>>

Možná úskalí...

Naproti tomu je však poctivě uvést, že zpřístupnění všech ČSN, a to nejen těch, které se týkají elektrotechniky (je jich přes 30 000), může znamenat pro řadu elektrotechniků určité potíže. Potíže typu: „Která ČSN se týká právě toho problému, jenž potřebuji řešit?“. Zde totiž moc nepomůže ani to, že elektrotechniky se týkají převážně normy třídy 33 až 37. Navíc v současné době, kdy se evropské normy označují ve formátu, který nerespektuje třídění podle oboru, a většinou se v různých publikacích, přednáškách, diskusích atd. uvádějí pouze v tomto formátu bez uvedení jejich třídícího znaku, který v České republice příslušnost k určitému oboru udává.

Hovoříme o oblastech projektování, montáží, oprav, údržby a revizí elektrických zařízení. V těchto oblastech jde pak jednak o elektrické spotřebiče, včetně elektrického ručního nářadí a prodlužovacích přívodů, elektrická zařízení strojních zařízení, ale především o elektrické instalace. Považujeme-li elektrické spotřebiče a strojní zařízení za výrobky spadající pod zákon č. 22/1997 Sb., čímž se tato kategorie redukuje pouze na jejich provozní péči (tj. údržbu, opravy, kontroly a revize), pak nám zůstává ona zmíněná oblast elektrických instalací. Elektrotechniky, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími s elektrickými instalacemi, však nepochybně zajímají i elektrické prvky a další výrobky, z nichž se instalace skládá. To jen pro určité oblasti zájmu, která je, jak vidno, poměrně široká. Proto i nadále budu uvádět termín elektrická zařízení.

... a jejich řešení

K tomu, aby se elektrotechnik mohl lépe orientovat v přehršlých ČSN, které bude mít od 1. ledna 2009 k dispozici (a to až už pouze ke

čtení, nebo i k tisku), je vhodné rozdělit a vybrat normy podle určitých kritérií.

Prvním kritériem je **činnost**. Podle mého názoru je pro elektrotechnika důležité, zda **projektuje, montuje** (a udržuje a opravuje), nebo **reviduje** elektrické zařízení.

Druhým kritériem je **druh a napětí elektrického zařízení**. Zde nabízím jedno z možných rozdělení:

- elektrická zařízení do 1 000 V v prostorách bez nebezpečí výbuchu,
- elektrická zařízení do 1 000 V v prostorách s nebezpečím výbuchu,
- elektrická zařízení nad 1 000 V.

Samozřejmě, že je možné i další rozdělení (např. elektrická zařízení strojních zařízení, elektrické rozváděče, drážní zařízení apod.).

Každé z těchto oblastí se dotýká řada ČSN nebo TNI. Některé jsou pro danou oblast zásadní, jiné se jí týkají jen okrajově. Proto jsme navrhli normy týkající se každé oblasti (např. projektování elektrických zařízení do 1 000 V v prostorách bez nebezpečí výbuchu) ještě rozdělit na normy **důležité** a **související**. U souvisejících norem se totiž určité oblasti může týkat pouze její část, nebo dokonce jen určitý článek.

Důležité, zejména pro revize elektrických zařízení, je rozdělení norem na **platné** a **neplatné**. Požadavek na zařazení všech v současné době již neplatných ČSN týkajících se revizí elektrických zařízení do databáze přístupných norem jsem vznesl na jednom z mnoha jednání, kterých jsem se v tomto i v minulém roce účastnil, ať už na ČNI nebo ÚNMZ. Podle mého názoru a zkušeností by se mělo jednat o normy, které byly platné zhruba od 70. let minulého století. Elektrická zařízení zřízená od této doby jsou totiž v řadě případů provozována bez toho, že by byla rekonstruována – doposud.

Takové rozdělení a výběr souboru norem podle činnosti, druhu a napětí elektrického zařízení, důležitosti a platnosti norem nabízí-

ne elektrotechnikům také firma IN-EL v rámci iiSEL® na www.in-el.cz – pro zákazníky bude tato služba připravena začátkem roku 2009.

Bude možné zakoupit tištěné normy i v roce 2009?

Jak jsem se již zmínil výše, bude možné i od 1. ledna 2009, stejně jako doposud, zakoupit ČSN i v tištěné podobě. Bude se jednat o tzv. **autorizované výtisky norem**, které budou prodávát, popř. distribuovat **smluvní partnery ÚNMZ**. Jejich seznam bude zveřejněn na webových stránkách ÚNMZ. Cena autorizovaných výtisků ČSN se bude odvíjet od ceny za jednu stránku, která bude záviset na počtu stránek konkrétní normy. V návrhu zmíněné cenové vyhlášky je uvedena cena za jednu stránku normy od 18 Kč při maximálně 12 stranách normy (tj. při maximálně šesti listech) až po 3 Kč při více než 148 stranách normy.

Nedovolené šíření norem

Na tomto místě bych chtěl zdůraznit, že i nadále bude platit příslušné ustanovení zákona č. 22/1978 Sb., o zákazu kopírování a nedovoleném rozšiřování norem a jiných produktů národního normalizačního orgánu (kterým je do 31. 12. 2008 ČNI a od 1. 1. 2009 ÚNMZ). Tím, kdo může technické normy rozšiřovat, zůstane tedy i nadále národní normalizační orgán, který může tuto pravomoc smluvně převést na další subjekty.

Co uvést na závěr?

K zavedení těchto zásadních změn týkajících se dostupnosti ČSN přispěla řada faktorů. Na začátku bylo opatření ministra průmyslu a obchodu ČR, kterým byl záměr zrušit k 31. 12. 2008 ČNI, převést celou agendu související s touto problematikou na ÚNMZ a podstatně zlepšit dostupnost ČSN pro podnikatelskou sféru, včetně zásadního snížení ceny norem (hovoří se o průměrném snížení jejich ceny o 50 % – to se však týká zřejmě cen distribuovaných tištěných norem). Podnětem k tomuto opatření však byla nejen dlouhodobá aktivita Hospodářské komory ČR, ale i neutuchající aktivita široké odborné veřejnosti prostřednictvím jak jednotlivců, tak i společenstev, cechů, firem apod. z nejrůznějších oborů (tedy nejen z oboru elektro).

S touto změnou souvisí i mnoho dalších věcí. Jedná se např. o zřízení center technické normalizace pro jednotlivé obory, změny v plánování technické normalizace atd. Účelem tohoto článku je však především podat široké elektrotechnické veřejnosti informace týkající se podstatné změny ve zpřístupnění ČSN.

Nyní, po dosažení toho, po čem i široká elektrotechnická veřejnost dlouho volala, záleží právě na všech subjektech podnikajících v oborech elektro, jak s touto výmoužností naloží.

názvy, pojmy, zkratky	
VEP	vedlejší energetický produkt
VFCPP (<i>Virtual Fuel Cell Power Plant</i>)	virtuální elektrárna na palivové články
VGB (<i>Vereinigung der Großkraftwerke</i>)	Svaz velkoelektřáren
VTE	větrná elektrárna
vzdušná vzdálenost	nejkratší vzdálenost vzduchem mezi dvěma vodivými částmi (ČSN EN 60664-1 ed. 2)
WANO (<i>World Association of Nuclear Operators</i>)	Světová asociace provozovatelů jaderných zařízení
WCRE (<i>World Council for Renewable Energy</i>)	Světová rada pro obnovitelné energie
WEC (<i>World Energy Committee</i>)	Světová rada pro energii
XRF (<i>X-Ray Fluorescence</i>)	rentgenová fluorescence
základní izolace	izolace nebezpečných živých částí, která vytváří základní ochranu (ČSN EN 60664-1 ed. 2)
zesílená izolace	izolace nebezpečných živých částí zajišťující takový stupeň ochrany před úrazem elektrickým proudem, který je rovnocenný dvojitě izolaci (ČSN EN 60664-1 ed. 2)
VPI (<i>Vacuum Pressure Impregnation</i>)	vakuově tlaková impregnace
PSC (<i>Prospective Short-circuit Current</i>)	předpokládaný zkratový proud
ECC (<i>Energy Consultation Commission</i>)	Poradní výbor pro energetiku
PCI (<i>Peripheral Component Interconnect</i>)	periferní propojovací prvek
MGA (<i>Monochrome Graphics Adapter</i>)	monochromatický grafický adapter